

## Alexandru Lapusneanul - Nuvela-Compunere-Plan

Costache Negruzzi a abordat inscrierile sale si tema istorica, dovada fiind cunoscutele operele literare Sobieski si romanii si Alexandru Lapusneanul. Prin ultima dintre ele, datorita valorii ei, autorul a creat modelul nuvelei in literatura romana.

Daca nuvela este o opera epica si cu o actiune mai intinsa, cu un singur fir narativ, cu un conflict concentrat si cu o actiune mai complicata la care participa mai multe personaje prezentate in mediul lor de viata si caracterizate complex, toate aceste trasaturi le vom intalni si in opera literara Alexandru Lapusneanul.

Fiind o nuvela si implicit, o opera epica modul de expunere predominant este naratiunea, prin intermediul careia autorul relateaza un sir de intamplari, incepand cu sosirea lui Lapusneanu in tara inaintea celei de-a doua domnii si terminand cu moartea sa tragica. Ca in orice opera epica, spatiul si timpul actiunii sunt bine precizate, intamplarile petrecandu-se fie in apropiere de Tecuci, fie la curtea domneasca, in biserica sau in cetatea Hotinului, de-a lungul intregii sale domnii. Relatarea faptelor se face la persoana a treia si in mod obiectiv si de aceea autorul isi permite rareori sa exprime un punct de vedere personal (si atunci o face cu o mare retinere), putine fiind chiar abaterile de la consemnarile cronicii care i-a servit ca izvor.

Atitudinea si sentimentele sale sunt exprimate indirect, prin intermediul intamplarilor narate si al personajelor care se caracterizeaza prin diversitate tipologica, incepand cu domnitorul Lapusneanul, doamna Ruxanda, voinicul Motoc si terminand cu Spancioc, Stroici si mitropolitul Teofan.

Intamplarile narate si personajele care participa la actiune constituie subiectul nuvelei riguros structurat in patru parti precedate de cate un moto.

Actiunea este mai complicata decat a schitei, dar este lineara, pentru ca autorul infatiseaza mai intai sosirea lui Lapusneanul si discutia cu delegatia de boieri (expozitiunea), ca apoi, in urma refuzului, sa se urce pe tronul tarii (intriga) si sa porneasca lupta impotriva boierilor tradatori (desfasurarea actiunii) care culmineaza cu uciderea celor 47 de boieri, de la asa-zisul ospat de impacare. Voievodul il pedepseste si pe Motoc, dar apoi se imbolnaveste si isi primeste pedeapsa pentru faptele sale de la Spancioc si Stroici, doi dintre boierii fugari peste Nistru si care o indeamna pe doamna Ruxanda sa-l otraveasca pe Lapusneanul (deznodamantul).

Actiunea este mai intinsa, pentru ca se si petrece in locuri diferite si infatiseaza mai multe intamplari petrecute intr-o perioada mai mare de timp. De aceea, ca in orice nuvela, exista aici si conflicte puternice - cum este cel dintre domnitor si boieri - care antreneaza un alt conflict, intre voievod si doamna Ruxanda, precum si un numar mai mare de personaje principale (Alexandru Lapusneanul), secundare (doamna Ruxanda, Motoc, Spancioc, Stroici), episodice (mitropolitul Bogdan), acestor personaje individuale alegandu-li-se un personaj colectiv - multimea care capul lui Motoc.

Dialogul ocupa, de asemenea, un loc privilegiat in structura nuvelei, fiind una dintre modalitatile de seama prin care sunt reliefate trsaturile personajelor. De aceea, in functie de atitudinea si insusirile personajelor, el se poarta cand tensionat sau cinic, cand insinuat si ironic, cand sicer si disperat.